

Co-funded by
the European Union

РОБОЧА ПРОГРАМА
Офісу Третьої місії
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

Вступ

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (далі – МДПУ імені Богдана Хмельницького, Університет) – освітній, науковий та соціокультурний центр південного сходу України, заснований у 1923 році. Упродовж 101-річної історії існування визначилися масштабність МДПУ імені Богдана Хмельницького та широкий спектр його діяльності: підготовка висококваліфікованих фахівців; розвиток фундаментальних і прикладних наукових досліджень; приєднання до міжнародних дослідницьких та освітніх мереж; гармонізація й організація соціокультурного простору регіону.

Повномасштабна збройна агресія РФ проти України докорінно змінила реалії освітньої діяльності Університету: тимчасове переміщення навчального закладу з окупованого Мелітополя до прифронтового Запоріжжя; втрата матеріально-технічної бази; розсередженість учасників освітнього процесу в межах України та за кордоном; організація освітньої діяльності в умовах невизначеності тощо. Але завдяки активній громадянській позиції науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти, наявності досвіду онлайн-освіти й ефективної системи внутрішньої та зовнішньої комунікацій, збереженню сталих стратегічних партнерів освітня діяльність Університету успішно продовжилася. З травня 2022 року МДПУ імені Богдана Хмельницького є тимчасово переміщеним закладом вищої освіти та функціонує на

базі Комунального закладу «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.05.2022 р. № 431).

До структури Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького сьогодні входять: факультет соціально-педагогічної та мистецької освіти; факультет природничих наук; факультет суспільно-гуманітарних наук та права; факультет інформатики, математики та економіки; факультет фізичної культури, спорту та психології. На факультетах функціонують 19 кафедр. Відповідно до Ліцензії щодо права провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 11.02.2021 р. № 17-л) в Університеті здійснюється підготовка фахівців за трьома рівнями вищої освіти: першим (бакалаврським) – за 35 спеціальностями (51 освітньою програмою); другим (магістерським) – за 28 спеціальностями (39 освітніми програмами); третім (освітньо-науковим) – за 8 спеціальностями (8 освітніми програмами).

Наукова діяльність в МДПУ імені Богдана Хмельницького є невіддільним складником освітньої діяльності та провадиться у таких напрямках: державна атестація університету в частині провадження наукової (науково-технічної) діяльності; наукова діяльність кафедр, центрів і лабораторій; виконання науково-дослідних робіт, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету; видання наукових журналів вільного доступу; публікаційна активність співробітників у національних і міжнародних виданнях, а також у тих, що індексуються світовими наукометричними базами (Scopus, Web of Science); участь університету у міжнародних та всеукраїнських рейтингах; організація і проведення конференцій, семінарів та інших наукових заходів різного рівня; діяльність Центру трансферу технологій; підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів; діяльність Ради молодих вчених та Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Університету.

Університет продовжує реалізувати третю місію, а саме плідно співпрацює з міською владою, громадськими організаціями, бізнес-структурами та різноманітними

соціальними інституціями. Для реалізації спільних завдань щодо повоєнної розбудови регіону науково-педагогічні працівники є членами робочої групи з підготовки Плану деокупації Мелітополя, здійснюють супровід виконання Плану інтеркультурної інтеграції Мелітополя. Дієвою постає і просвітницька, культурно-освітня та спортивна робота викладачів та студентів в центрах Відкритого простору допомоги «Саме тут» Мелітопольської міської ради, що розташовані у Запоріжжі, Львові, Києві та Дніпрі.

Місією МДПУ імені Богдана Хмельницького є служіння народу України через генерацію нового знання для успішного соціально-економічного та культурного розвитку країни, залучення до цього процесу молоді, навчання професіоналів майбутнього, створення осередку свободи інтелектуальної творчості, збереження й поширення національних і світових культурних ідеалів, цінностей і принципів свободи, активне долучення до освітньої євроінтеграції.

Опис моделі співпраці з громадами

Одним зі стратегічних пріоритетів МДПУ імені Богдана Хмельницького є реалізація Третьої місії, зокрема забезпечення ефективного партнерства Університету з громадою з метою продукування громадянськості, національної ідентичності, популяризації європейської інтеграції з урахуванням полікультурного різноманіття регіону.

Опікується реалізацією Третьої місії і функціонуванням Офісу Третьої місії проректор з науково-педагогічної роботи, зовнішніх зв'язків і стратегічного розвитку університету, кандидат географічних наук, доцент, заслужений працівник освіти України О.С. Арабаджи.

Офіс Третьої місії керується чинним законодавством України, внутрішніми нормативними документами МДПУ імені Богдана Хмельницького та орієнтується на стандарти Європейського простору вищої освіти. У процесі функціонування Офіс Третьої місії співпрацює з іншими структурними підрозділами Університету, зокрема: ректоратом, деканатами, кафедрами, Вченою радою, Комісіями Вченої ради, Науково-

методичною радою, Радою молодих вчених, Студентською радою, Науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених, Первинною профспівковою організацією, бібліотекою, центрами, лабораторіями, юридичною клінікою, відділом з організаційно-виховної роботи і профорієнтації молоді, бухгалтерською службою.

Вибрані компоненти для пілотування

У межах реалізації Третьої місії та виконання вимог проєкту “Університети - громади: посилення співпраці” відбуватиметься пілотування моделі співпраці педагогічного університету та прифронтової громади та очікуються такі результати:

1. Налагодження безперервного та ефективного функціонування Офісу Третьої місії. Показник - Офіс Третьої місії, який функціонуватиме на постійній основі.

2. Підготовка і затвердження “Положення про Офіс Третьої місії в МДПУ імені Богдана Хмельницького”. Показник - унормованість функціонування Офісу Третьої місії.

3. Вивчення сучасного європейського та світового досвіду взаємодії академічних закладів і суспільства, створення настанов щодо розвитку Третьої місії Університету на регіональному та державному рівнях, формування знань і практичних навичок з реалізації співпраці Університету та громади. Показник - упровадження нових форм реалізації Третьої місії.

4. Участь науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти Університету в робочих групах, комісіях, комітетах, створених органами влади та органами місцевого самоврядування щодо вирішення соціальних і культурних питань сьогодення та повоєнного розвитку Запорізького регіону й міста Мелітополя. Показник - залучення університетської спільноти до вирішення нагальних питань громад.

5. Посилення участі здобувачів вищої освіти в реалізації Третьої місії Університету як частини їхньої професійної освіти в межах освітніх програм і через

неформальну освіту тощо. Показник - участь здобувачів як волонтерів та активних громадян у суспільно цінних ініціативах і акціях.

6. Впровадження проєктів, що сприяють розумінню цінності освіти впродовж усього життя, підвищення обізнаності громадян про значення освіти дорослих для підвищення якості їхнього власного життя та для розвитку регіону, у якому вони проживають. Показник - успішна реалізація проєктів.

7. Урізноманітнення пропозицій освітніх послуг із метою заохочення широкого загалу верств населення щодо отримання сучасних компетенцій із питань права, ІТ, мовної та іншої спрямованості. Показник - продукування нових освітніх послуг і продуктів.

8. Розробка дорожньої карти співпраці Університету з громадськими об'єднаннями, органами місцевого самоврядування, освітніми, культурними та соціальними закладами й установами щодо реалізації соціальних, інформаційних, освітніх, культурних, гуманітарних проєктів, спрямованих на підвищення рівня згуртованості, стійкості та ефективної взаємодії громади Запорізького регіону й міста Мелітополя. Показник - Дорожня карта співпраці.

9. Створення комунікаційної платформи у векторі взаємодії «Освіта – громада – бізнес – влада». Проведення тренінгів, круглих столів, лекторіїв, фокус-груп, спрямованих на активізацію конструктивної діяльності громади із залученням до участі держслужбовців, підприємців, волонтерів, освітян, громадських лідерів тощо. Показник - регулярне проведення заходів на запити представників громад.

10. Співпраця з Центром підтримки для надання спеціалізованої психологічної допомоги учасникам бойових дій, членам їх родин та іншим представникам вразливих категорій населення з метою їхньої реабілітації й соціальної адаптації. Показник - забезпечення підтримки представникам вразливих категорій населення.

Етапи реалізації та моніторинг

План реалізації моделі співпраці

педагогічного університету та прифронтової громади

1. Впровадження проєктів, що сприяють розумінню цінності освіти впродовж усього життя:

■ Аналіз потреб громади шляхом проведення соціологічного опитування серед мешканців громади для визначення освітніх потреб.

■ Проведення інформаційної кампанії через публічні лекції та поширення відеоматеріалів, які популяризують ідею освіти впродовж життя та її переваг для кожної людини і громади загалом.

■ Запуск тематичних проєктів для різних вікових груп, що демонструють практичну цінність освіти для особистісного і професійного розвитку.

2. Урізноманітнення пропозицій освітніх послуг:

■ Створення нових курсів - розробка короткострокових та довгострокових програм із сучасних компетенцій (цифрові навички, правова грамотність, мовні курси тощо).

■ Гнучкі форми навчання - упровадження онлайн-форматів, вечірніх курсів, сезонних шкіл для різних груп населення.

■ Популяризація освітніх послуг: проведення Днів відкритих дверей та інтерактивних презентацій для залучення громадян до навчання.

3. Створення комунікаційної платформи:

■ Запуск платформи «Освіта – громада – бізнес – влада» через створення онлайн-ресурсу для взаємодії між усіма зацікавленими сторонами.

■ Проведення регулярних заходів:

Тренінги для підприємців, держслужбовців, освітян та волонтерів.

Круглі столи з обговорення питань розвитку громади.

Фокус-групи для збору зворотного зв'язку від представників громад.

Спільна розробка проєктів соціального розвитку з фінансовою підтримкою місцевих підприємств.

4. Співпраця з IT-лабораторією психологічної та психофізіологічної допомоги:

■ Розробка спеціалізованих програм, психологічних тренінгів, майстер-класів з управління стресом, групи підтримки.

■ Залучення студентів і викладачів до проведення освітніх і волонтерських заходів для підтримки реабілітаційних програм.

5. Сприяння створенню динамічного, інклюзивного та інтеркультурного суспільства:

■ Проведення заходів із міжкультурного діалогу, зокрема форумів, виставок, культурних акцій, які сприяють інтеграції різних груп населення.

■ Розвиток інклюзивної освіти через розробку програм і курсів із урахуванням потреб людей із інвалідністю та інших вразливих груп населення.

■ Створення консультативного центру для надання консультацій мешканцям громад щодо питань інклюзії, міжкультурного спілкування та захисту прав людини.

Очікувані результати:

■ Підвищення обізнаності громадян про цінність освіти протягом усього життя.

■ Залучення більшої кількості представників громад до освітніх ініціатив.

■ Покращення соціальної згуртованості та активності громад.

■ Підвищення якості життя мешканців через отримання нових компетентностей.

■ Зміцнення зв'язків між університетом, громадою, бізнесом та владою.

Висновки та рекомендації

У межах реалізації Третьої місії розвиватимуться нові напрями співпраці МДПУ імені Богдана Хмельницького з молодіжним простором "PEOPLE.UA" у Запоріжжі та відкритими просторами допомоги «Саме тут», громадськими організаціями «Черешнева столиця» (м. Київ), «Мелітополь незламний» (м. Львів), КУ «Обласний методичний центр культури і мистецтва» Запорізької обласної ради,

громадською організацією «Меліта» (м. Запоріжжя), управлінням культури та молоді Мелітопольської міської ради Запорізької області, Департаментом культури, туризму, національностей та релігій Запорізької обласної державної адміністрації й Управлінням молоді, фізичної культури та спорту Запорізької обласної державної адміністрації.

Здійснюватиметься співпраця з Центром соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького для оперативного моніторингу суспільних запитів, надаючи університету змогу адаптувати свою діяльність до актуальних потреб громади.

Планується спільна з IT-лабораторією психологічної та психофізіологічної допомоги реалізація міської цільової програми «Відновлення (зміцнення) психічного здоров'я та життєстійкості населення».

Зусилля Офісу Третьої місії буде спрямовано на популяризацію культурологічних знань, обмін досвідом з культурно-освітньої та просвітницької роботи, проведення спільних науково-освітніх й культурно-мистецьких заходів, участь у науково-дослідних та мистецьких проектах міжнародного, всеукраїнського та регіонального рівнів тощо. Особлива увага буде приділятися дослідженням у сфері збереження та популяризації нематеріальної культурної спадщини та діяльності національно-культурних товариств регіону.

МДПУ Богдана Хмельницького у складних реаліях воєнного часу демонструє активну взаємодію з суспільством, громадськими організаціями та територіальними громадами. Така взаємодія є спрямованою на посилення соціальної включеності, що відповідає сучасній концепції Третьої місії університету. Ця місія, яка стала невід'ємним складником діяльності університету, передбачає активну роль закладу вищої освіти у вирішенні актуальних соціальних проблем і формуванні стійкості громади. Університетська спільнота та представники Офісу Третьої місії чітко усвідомлюють структуру, пріоритети та послідовність управлінських завдань, необхідних для успішної реалізації соціальної місії. Це включає формування

ефективних партнерських взаємовідносин, розвиток проєктів, які зміцнюють зв'язки між університетом і громадою, та забезпечення адаптивності й інноваційності у підходах до соціальної діяльності.